

KESKUSLIITTO SYNTYY

Talvi- ja jatkosodan synnyttämä yhteiskunnallinen ja taloudellinen myllerrys aiheutti Suomessa monenlaista liikehdintää. Julkisuudessa esiintyi myös toiveita perustaa veronmaksajain yhdistys, joka kiinnittäisi huomiota verotukseen liittyviin kysymyksiin ja valvoisi verovarojen käyttöä.

Veronmaksajajärjestön perustamista lähti viemään eteenpäin Helsingin huoneenvuokralautakunnan toimistopäällikkö Boris Taulamo. Taulamo oli perillä Suomessa aiemmin toimineista veronmaksajayhdistyksistä. Lisäksi hän oli saanut elinkeinoelämän järjestöiltä tukea ajatuksilleen.

Saamastaan kannatuksesta rohkaistuneena Taulamo lähetti noin 300 henkilölle kutsun saapua perustamaan Veronmaksajain Keskusliittoa lokakuussa 1946.

Säätytalon kumouskokous

Lokakuussa 1946 järjestettyyn ensimmäiseen kokoukseen osallistui vain vajaat 30 henkilöä, mikä tuotti järjestäjille pettymyksen. Kokous kuitenkin valitsi toimikunnan jatkamaan liiton perustamista. Toimikunta otti ensin yhteyttä eri tahoihin uuden yhdistyksen kannatuksen ja rahoitusmahdollisuuksien selvittämiseksi. Sitten se kutsui "vastuuntuntoisia" veronmaksajapiirejä kansalaiskokoukseen Säätytalolle 26.11.1946.

Säätytalon kokoussali oli jo tuntia ennen kokouksen alkua ääriään myöten täynnä, eivätkä kaikki halukkaat edes päässeet sisälle. Jopa kokouksen avaajaksi sovitulla filosofian tohtori K.O. Alholla oli sisäänpääsyvaikeuksia. Kokouksen puheenjohtajaksi oli etukäteen sovittu Viljami Kalliokoski.

Osallistujat kuitenkin valitsivat huutoäänestyksellä kokouksen puheenjohtajaksi SKDL:n kansanedustajan Toivo Kujalan, joka tuolloin oli eduskunnan varapuhemies. Näin kokous siirtyi kommunistien käsiin, ja he valitsivat oman toimikuntansa valmistelemaan mahdollisen veronmaksajayhdistyksen perustamista.

Perustava kokous Suomen Pankissa

Säätytalossa saatu tyrmäysisku aiheutti sen, että alun perin liiton perustamista suunnitelleille henkilöille tuli kiire. He pelkäsivät, että kommunistit ehtisivät perustaa oman liittonsa ja rekisteröidä näin nimiinsä veronmaksajain nimeä kantavan yhdistyksen.

Suunnittelulle liitolle oli jo kirjoitettu valmiit säännöt ja liiton valtuuskunnan ja hallituksen jäseniksi samoin kuin liiton puheenjohtajaksi oli jo alustavasti pyydetty sopivia henkilöitä. Niinpä katsottiin parhaaksi pitää Veronmaksajain Keskusliiton perustava kokous pikaisesti pienissä puitteissa ja kaikessa hiljaisuudessa Suomen Pankissa 30.12.1946.

Kokouksessa liiton puheenjohtajaksi valittiin professori Bruno Suviranta, joka samalla toimi liiton valtuuskunnan puheenjohtajana. Valtuuskuntaan valittiin 41 jäsentä. Heitä valittaessa kiinnitettiin huomiota siihen, että edustetuiksi tulivat maan eri osat, suomen- ja ruotsinkieliset, työnantajat ja palkannauttijat, yksityisyrittäjät ja osuustoiminta, tukku- ja vähittäiskauppa, maataloustuottajat ja metsänomistajat, säästäjät, vakuutus-toiminta ja kuluttajat. Näin pyrittiin saamaan kaikki veronmaksajapiirit mukaan liittoon.

Yhdistysrekisteripaperit toimitettiin oikeusministeriöön 3.1.1947. Olemassa olleita suhteita hyödyntämällä Veronmaksajain Keskusliitto saatiin merkityksi yhdistysrekisteriin viisi päivää myöhemmin eli 8.1.1947. Perustajien kiire kommunistien valtausaikojen torjumiseksi osoittautui sittemmin aiheettomaksi, sillä kommunistien Säätytalossa valitsemasta toimikunnasta ei myöhemmin kuulunut mitään.